

A magyarországi zsidó-vita

Rassay Károly hatalmas beszéde a zsidójavaslat ellen

Budapest, május 7. Távirati tudósítások alapján naponta beszámol az Új Kelet a budapesti zsidó vitáról. Az alábbiakban Rassay Károly beszédét közöljük részletesen:

Rassay Károly beszédében azzal a kérdéssel foglalkozott, hogy a törvényjavaslat rendelkezései a nemzeti közérzetben gyökereznek-e. Idézte a miniszterelnök kijelentéseit, amelyek szerint ez a törvény, egy elenyésző kisebbségtől eltekintve, az egész nemzet akaratával találkozik. (Gróf Széchenyi György és Rupert Rezső közbeszólásokkal tiltakoznak a miniszterelnök eme beállítása ellen.) A miniszterelnök 1937 áprilisában Szegeden elmondott beszédével foglalkozott ezután, idézte annak a zsidókérdésre vonatkozó részeit. Közben megjegyezte, hogy nem nagyon lehetett látni az elmúlt időben, hogy a kormány a rendbontókkal szemben a törvény teljes szigorát alkalmazza. A kormány lapjaiban másfél éven keresztül tervszerű antiszemita igazgatást végeztek írásban és szóban.

Az ucca és a csücselék hangulata

Rassay azzal folytatta, hogy meg kell állapítani, hogy ez az igazgató megegyeztet-e a miniszterelnök intencióival? Ha megegyezett, akkor igazza van Bethlen Istvánnak, aki azt mondta: Nem mentheti fel a kormányt a felelősség sulya alól, amelyet azáltal visel, hogy lapjaiban ezt a forradalmi agitációt és igazgatást elősegítette. Ha pedig nem egyezik meg ez a miniszterelnök intencióival, akkor az a helyzet, hogy a kormányzat meghátrál egy mesterségesen szított gyűlölet-hullám elől.

Azoknak a képviselőknek, akik a mai helyzetben látják ennek a javaslatnak belső

gazdasági és külső politikai katasztrófális hatásait, de azt mondják, nem lehet visszautasítani a javaslatot, ha a kormány előterjesztette, azt felelte Rassay: Ez azt jelenti, hogy a magyar törvényeket ezután nem az alkotmányos tényezők, hanem az ucca és a csücselék hangulata hozza.

Rassay hangoztatta ezután, hogy a törvényhozás ilyen törvény meghozatalára a magyar nemzetből nem kapott felhatalmazást. Emlékeztett arra, hogy az 1935-ös választások előtt Gömbös Gyula akkori miniszterelnök kijelentette: meg fogja akadályozni, hogy ez a választás az antiszemitizmus jegyében folyjon le. Az 1935-ös választások idején nem is hangozott el egy szó sem az antiszemitizmus irányában. Darányi szegedi beszédével szemben Rassay Gömbös szegedi beszédét idézte, amely egyetlen hangot sem mondott abban az irányban, amely azt a szellemet tükrözné, amit a jelenlegi javaslat képvisel. Gömbös elutasította magától a vallási vonatkozásoknak, felekezeti kérdéseknek a választásokba való bevezetését. Ezt mondta: „De a vallás politika fegyvere nem lehet, mert veszélyeztetni a nemzet egységét. Es olyan kulturális harc színterévé tehetné a csonka országot, amely elernyeszteni a nemzeti erőket”. Idézte ezután Gömbös parlamenti bemutatkozó beszédéből a zsidókra vonatkozó passzust. Emelt hangon jelentette ki ezután a szónok:

— Ez a képviselőház nem kapott a magyar nemzetből felhatalmazást arra, hogy évszázados küzdelmekkel kivívott nagy alkotmányjogi elvet, egy hevenyészett, nagyvá, érthetetlen törvényjavaslatlalt órák alatt tönkretegyen és elpusztítson.

A kormányajtó szakadatlan agitációja

Kifejtette a következőkben, hogy nem áll az, hogy az elmúlt években keresztény ember számára a közgazdasági életben nem nyílt elhelyezkedési lehetőség. Az sem áll, mintha azok a keresztény fiatalok, akik elhelyezkedtek a gazdasági életben, csak kishivatalnokok maradtak volna. Hivatkozott a jelenlegi iparügyi miniszter karrierjére, majd Fabinyi Tibamér példáját hozta fel. Mindezzel nem akarja azt mondani, hogy ez a probléma megoldódott volna azáltal, hogy egyes kiváló tehetséges emberek érvényesültek gazdasági téren. A kormányzatnak foglalkoznia kell ezzel a kérdéssel, de mi legyen a megoldás? Visszatérjünk talán a népvándorlás barbár megoldásához és fegyverrel kezünkben keressünk új területeket és azokat vegyük el másoktól, akik békésen dolgoznak és produktívak? A kormányzat itt nagy feladatai lettek volna, tanítással, új gazdasági területek kiművelésével. A két módszer között nagy különbség van: az egyik segíteni akar, új területeket akar kiművelni, a másik pedig elveszi más emberek évtizedes munkájával kiépített állásait.

Rassay arról beszélt ezután, hogy az a módszer, amelyik segíteni akar és új területeket akar kiművelni, nem volt összeegyeztethető a kormánypárhoz tartozó képviselők egyik csoportjának és a kormánypárt sajtójának politikájával, amely szakadatlan agitációt fejtett ki a kapitalizmus, a merkantil gondolat és az ipar ellen és amely annak az iparnak területére akarja áthelyezni az értelmiségi osztályt, amelyet sajtójában és négyülvésin halála ítélt. A zsidóságnak az ipari és kereskedelmi pályákon való elhelyezkedését egyrészt a benne lévő természetes tehetség tette lehetővé, másrészt a keresztény magyar, ugynevezett „uri társadalomnak” e pályákkal szemben jelentkező tökéletes megvetése. Ezeket az állításait Rassay alátámasztotta Beksis Gusztáv ötven évvel ezelőtt megjelent A magyar politika új alapja című könyvéből vett idézetekkel. Ha megmarad az a társadalmi gég, amely talán a liberális kocsist is közelebb állónak tartja magához, mint a kereskedelmi utazót, akkor hibába helyeznek el tízezer keresztény ifjút, ez nem fog számukra előnyt és az ország számára boldogulást jelenteni. Felvetette a kérdést: büne, vagy érdeme volt-e a zsidóknak, hogy az otthagytott kereskedelmi pozíciókat betöltötték? Mi lett volna az országából, ha a magyar társadalom közöngye mellett a magyar zsidók nem teremtettek volna kereskedelmi és ipari pozíciókat, nem építették volna fel hitelüket, nem teremtették

volna meg a gyáripárt? Megemlítette, hogy a magyar arisztokráciának is voltak tagjai, akik kivették részüket ebből a munkából. Mi történt volna akkor, amikor a szabadkereskedelemből egyszerre át kellett térni az autarkia, ha nem lettek volna itt a kiépített pozíciók, amelyek lehetővé tették, hogy a válságos helyzetet átvészelhessük?

Bűvészmutatvány

Rassay kifejtette ezután, hogy a törvényjavaslat egyszerű mechanizmusnak nézi a gazdasági életet és arra a bűvészmutatványra készül, hogy a mechanizmus működése közben cserélje ki annak alapjait. A gazdasági élet nem mechanizmus, hanem élő organizmus, ahol minden sejtnek megvan a maga feladata. Tízenny-tizenhatezer funkcionárius kicseréléséről van szó. Azt méltóztatnak gondolni, hogy ez ilyen egyszerű kérdés, amikor 14-16 ezer egyén fölött meghúzzák a halálharangot? Inkább azt kellene kimondani, hogy nyugdíjas miniszteri főtisztviselők nem helyezkedhetnek el gazdasági és ipari pályákon. Ezeket a helyeket adják át a keresztény ifjaknak. Ki tudja majd eldönteni, hogy hatvanezer állást betöltő egyén közül melyik tizenötezernek kell majd elhagyni a helyét? Nem érzik, hogy az egész gazdasági helyzet nyugalmát és fegyelmét veszélyeztetik? Kényszerítik a vállalatokat arra, hogy szakképzett alkal-

Bőrígázva

— Érzem, hogy a nedvesség csontjaimig hatolt.

Amint haza érek egész testemet be fogom dörzsölni Carmol*-val és meg vagyok győződve, hogy ez meg fog védeni a hűléstől.

*) Carmol a legjobb bedörzsölő szer meghűlés, gripa, reumatikus fájdalmak és láz ellen. Ara üvegenként 22 lej.

Csak a tisztított arcbor szép

A gyakran előforduló teinthibák és bőrfisztálanságok megszüntetésére ajánlunk egy enyhe és mégis erősen sejtiszóvet frissítő és összehúzó hatásu arctisztító készítményt: a Three Flowers Skin Tonic & Freshener-t.

Ez az arcvíz egyik alkotóeleme az eredményes Three Flowers szépségápoló módszernek, amelyet Richard Hudnut — hosszú évek tapasztalatai alapján — otthon elvégezhető kezelésként ajánl. A módszer maga őt. — hatásaiban egymást kiegészítő — készítményből áll. Fentieket minden képzett szakember igazolja.

HUDNUT

Three Flowers

szépség-ápolás

mazottaikat kezdő, elhelyezkedést kereső emberekkel cseréljék ki. Ugyanakkor, amikor a banktisztviselői pályára akarják terelni az ifjúság egy részét, a hitellet terén fuzókat akarnak végrehajtani. Gondoltak-e arra, hogy a vállalatok képtelenek lesznek viselni a megnövekedett nyugdíjterheket? Azt hiszik, — kérdezte — ha el lehet venni embereket évek munkájával megszerzett pozícióját kártalanítás nélkül és odaadni azt másoknak a társadalmi egyensúly helyreállítása címén, nem fog-e ez az elv jelentkezni az ingatlanok terén is? Meggyőződése, hogy a folyamat feltartóztatatlannul ebben az irányba megy és — fordult a kormánypart felé — önként elvesztik a jogi és morális ellenállás lehetőségét ennek a javaslatnak megszavazásával. Ez a javaslat teljesen megbontja a gazdasági élet hadseregében a fegyelmet. Morális hatása majdnem olyan súlyos, mint materiális hatása. Ez a fegyelmetlenség nemcsak a zsidó vállalatoknál fog jelentkezni. Akkor csináljuk ezt — tette hozzá, — amikor az egész világon gazdasági dekonjunktúra előtt állunk és amikor egymilliárdos belső erőfeszítésre kényszerítik a magyar gazdasági életet. Így biztosítja a javaslat a gazdasági egyensúlyt.

Négyszázezer magyar állampolgár megalázása

Arról beszélt ezután Rassay, miként biztosítja a javaslat a társadalmi egyensúlyt. Négyszázezer magyar állampolgár lelkében felkelti a keserűség és megalázás érzését. Nem hiszi, hogy ez hozzájárul a társadalmi békéhez. Szembeállítja a javaslat a vallás-hűséget a nemzet-hűséggel, feldúlja a dolgozó családok belső békéjét, a legkegyetlenebb igazságtalanságok sorozatát követi el és ki-dönti az alkotmány alapjait, az állampolgári egyenjogúság nagy elvét, ugyanakkor pedig súlyos veszélyeket idéz fel elsőrendű külpolitikai érdekek szempontjából. Bármilyen is valakinek a felfogása, nem hiszi, hogy az egyéni tragédiák döböntés jelentkezővel szemben nem érzett volna mindenki legalább részvétet. Igazságtalanságok egész sorozatát idézi fel az a megoldás is, hogy a javaslat a zsidóságnak csak egy részét illeti. Nem látja a garanciát arra,

hogy az asszimiláns zsidóság meg fogja tartani pozícióját és a nem asszimiláltak támogatását zsidó veszi el.

Erre a megjegyzésre nagy fölzudulás keletkezett a baloldalon és a középben. Rassay hangoztatta ezután, hogy itt nem a zsidókérdésről van szó, hanem nagy erkölcsi elv. Emlékeztette az igazságügy-minisztert arra a törvényre, amely lehetlenné tette protestáns ember számára közhivatal vállalását és emlékeztette arra az időre, amikor a protestánsoktól a városok megtagadták a polgárjogot.

Rassay Károly végül így fejezte be beszédét: Kifejtettem azokat az okokat, amelyek arra kényszerítettek, hogy ezt a javaslatot ne fogadjam el.

Nem vesztetem el bizalmamat, bízom a felsőházban, amely ennél a javaslatnál meg fogja igazolni létjogosultságát. Meggyőződés, hogy a pártpolitikával nem foglalkozó felsőházi tagok, keresztény egyházak főpapjai nem mennek el szó nélkül a javaslat mellett, amely a kereszténységből kabarévócot csinál. Meggyőződés, hogy a felsőházban helyet foglaló magasrangú katonák, akik a háború alatt meggyőződtek az itt üldözni szándékoztak tegegek hazafiasságáról, nem fogják szó nélkül leadni szavazatukat. Nem hiszem, hogy a főrendi családoknak a felsőházban helyet foglaló tagjai elfeledkezhetnek arról, hogy őseik az egyenjogúság törvénybeiktatásával írták be nevüket a magyar történelembe. Nem hiszem, hogy a vármegyék képviselői elfeledkezhetnek arról, hogy a vármegyék a szabadságvész zászlovívói voltak. Nem hiszem, hogy az érdekképviseletek megbízottai gyáván elhallgassák aggodalmakat amelyeket a gazdasági élet vesze-lyeztetettsége szempontjából éreznek. Lehet, hogy ez a javaslat mégis bekerül a törvénytarba, de akkor is hinni fogok a nemzet erejében és szabadságszeretében, amely nem fogja megengedni, hogy ennek a törvénynek lapjai a törvénytarban megsárguljanak. El fog érkezni igen rövid idő múlva az a kor, amikor ki fogják tépni ezt a javaslatot a magyar törvénytarból és amikor jóvá fogják tenni azt a sérelmet, amelyet most nem tudunk megakadályozni.

A női szépség titka

A világ leghíresebb orvosainak, bőrgyógyászaiknak és kozmetikusainak laboratóriumában sokáig kutattak azon szer után, amely az arc bőr frissességét és egészségének megőrzését a leghatásosabban elősegíthetné. Bebizonyosodott, hogy a középkor híres szépségei által szerzett tapasztalatok még mindig a legjobbak: hogy a tejnek a bőrrre kiváló hatása van, mert azt úgy belsőleg, mint külsőleg egészségessé teszi, táplálja, felfrissíti megflattítja. A Milkuderm-Hautsahne, mely főként a tej alkatrészeiből van összetéve a zsíros-fényes bőrt ruganyossá, tisztává és simává teszi; a Milkuderm-Milchfettcreme-nek ugyanez a csodaszertű hatása van a száraz bőrre. Már egyetlen egy tubus használata után ezen készítménynek rajongói híve lesz.

RÁDIÓ MŰSOR

Vasárnap, május 8.

Bucuresti, 8.30: Torna, hírek, hanglemek. 11.45: Népszerű zene. 12.30: Előképzések órája. 13.15: Pontos idő, kulturális közlemények, sport. 13.25: Grigoras Dinicu zenekara. 14.15: Pontos idő, időjárásjelentés, hírek. 17.30: A Jugoszlávia-Románia Benes-kupa válogatott labdarugómérkőzés közvetítése a Principele Carol stadionból. 19: Pontos idő, időjárás. 19.02: Orvosi aktualitások. 19.17: Tánccselezetek. 19.35: Andrei Radulescu professzor előadása: Az új alkotmány. 19.58: Sporteredmények. 20: Rádió szalonzenekar. Közben 21: Hírek. 21.45: Sporteredmények. 22: Hangjáték a stúdióból: Franz Schubert élete.

Budapest, 9.45: Hírek. 15: Cigányzene. — 18: A rádió szalonzenekara. 29: Sándor Erzsé és Sándor Mária énekel. 21: Sporteredmények. 21.15: „Mesélő nóták”. Zenés hangjáték egy képből. 23.40: Katonazene.

Mit hallgassunk a külföldi műsorból:
Luxemburg. 22: Angol tánccselezetek.
Pozsony. 20.20: Operettrészletek.
Radio Paris. 21.30: Hangverseny.
Toulouse. 20.45: Operettrészlet.
Varsó. 20.35: Művészlemez.

Hétfő, május 9.

Bucuresti, 6.30: Torna, hírek, hanglemek. 13.15: Pontos idő, kulturális közlemények, sport. 13.25: Hanglemek. 14.15: Pontos idő, időjárásjelentés, hírek. 15.20: Közlemények, a nap eseményei. 19: Pontos idő, időjárás. — 19.02: Romániai aktualitások. 19.15: Hanglemek. 20.15: A rádió szalonzenekara. Rádió Románia 22: Tánccselezetek. Rádió Bucuresti 22: A rádió kamarazene hangversenye. Mindkét adó 22.30: Hírek, sport. 22.45: Hangverseny a Mircea étteremből.

Budapest, 7.45: Torna, utána hanglemek. 11: Hírek. 13.05: Jazz-hármas. 15.45: Hírek. 18: Cigányzene. 19.20: Szalonötös. 20.25: Hanglemek. 22.40: Hírek. 23: Magyar női vonósnyegyes. 24.10: Jazz.

Mit hallgassunk a külföldi műsorból:
Belgrád. 21.30: Ibsen: Peer Gynt, szimfónia Grieg zenéjével.
Droitwich. 20: Dalos, zenés tarka est.

London Regional. 21.45: Operaelőadás.
Radio Paris. 21.30: Mozart: Varázsfuvola, opera.

Toulouse. 21.45: Operettrészletek.
Varsó. 21: Szalonzene szoprán-, citera- és tenorszóval.

Kedd, május 10.

Bucuresti, 6.30: Torna, hírek, hanglemek. 13.15: Pontos idő, kulturális közlemények, sport. 13.25: Vasile Julea zenekara, énekel Petre Stamate. 14.15: Pontos idő, időjárásjelentés, hírek. 15.20: Közlemények. 19: Pontos idő, időjárásjelentés. 19.02: A tisztító iskola zenekarának hangversenye. 20.30: Carmen-kórus. 21.15: A rádió szalonzenekara. — 22.30: Hírek, sport. 22.45: Victor Predescu zenekara.

Budapest, 7.45: Torna, utána hanglemek. 11: Hírek. 13.05: Rosl Schmidt zongorázik, Szilvassy Margit énekel zongorakísérettel. 13.30: Hírek. 14.30: Cigányzene. 15.35: Hírek. 18.30: A rádió szalonzenekara. 20.20: Egyetemi énekkarok. 22.40: Hírek. 23.05: Cigányzene. 24.05: Hanglemek.

Mit hallgassunk a külföldi műsorból:
Belgrád. 21: Román zene.
London Regional. 21: Tarka est.

Pozsony. 20.30: Bizet: Carmen opera.
Praha. 21.15: Román zene.

Strasbourg. 21.40: Különböző hangszerek vidám felvonulása.

Toulouse. 23.45: Szórakoztató zene.
Varsó. 20.50: Dalos, zenés tarka est.

Dr. Gustin nevét viseli az igazi Lithinés

Ellenőrizze a dobozon a Dr. Gustin feliratot. Ez a legfőbb biztosítéka annak, hogy egészségét megóvja egy kellemes itallal. Azok az előnyök, amiket a

Lithinés du Dr Gustin

használata nyújt betegnek és egészségesnek egyaránt, eme speciális utánozhatatlan összetételének, valamint az alkotó anyagok tisztaságának köszönhető. A LITHINES du Dr. GUSTIN nélkülözhetetlen az összes vese — máj — bél — és izületi megbetegedéseknél. A LITHINES du Dr. GUSTIN-nal előállított gyógyital igen izletes ivóvíz. duss zénsavtartalmu, kitünően keverhető bármilyen itallal, különösen borral és szörpökkel, amelyeknek kitünő ízét ad.

Vezérlepkö.: „A. G. F. R.” Bucuresti, Str. Costache Bălăcescu 23.

Az igazságügyminisztérium körrendelete:

Az állampolgársági revízió során a törvény szigorú alkalmazását kéri a bíróságoktól

Hétről-hétre jelentést tesznek az igazságügyi minisztériumnak az okmányok felülvizsgálásának menetéről

Bucuresti, május 7. Az igazságügyminisztérium az állampolgárságok felülvizsgálásával kapcsolatban közzétett körrendelettel intézte a csatolt területek bíróságaihoz. A körrendeletben a minisztérium felhívja a bíróságok figyelmét arra, hogy a 169. számú rendelet-törvény 6. szakaszában és a március 7-iki 1107. rendelet-törvény 2-ik szakaszában foglaltak értelmében a bizonyító okmányok benyújtására adott és 50 napra meghosszabbított határidő lejárt. Lejárt az a 20 határidő is, amelyen belül az érdekeltek kiegészíthették irataikat. Ennek megfelelően a mai naptól kezdve a bíróságok tartoznak hozzájárulni az okmányok felülvizsgálására, szigorúan al-

kalmazva a vonatkozó törvényszakaszok rendelkezéseit.

A bíróságok tartoznak hétről-hétre jelentést tenni az illetékes törvényszéki főnököknek a kivizsgált ügyekről, közölve, hogy hány esetben zárták le a revíziós eljárást, megerősítve az illetők állampolgárságát, hány esetben rendelték el az érdekelteknek a lajstromból való törölését, hány felfolyamodás történt és hány konstestációt nyújtottak be.

Másrészt a körrendelet utasítja a törvényszéki főnököket, hogy összegezzék a körzetükbe eső bíróságok által beszoigáltott adatokat és az ekeppen készített kimutatást azonnal terjesszék fel a minisztériumhoz.

KÜZGAZDASÁG

Tíz és félszázalékos végleges frank-devalvációt hajtott végre a francia kormány

A francia frank devalvációja nem keltett nagyobb nagyobb meglepetést a világ pénzügyi köreiből. Daladier szerda esti rádióbeszéde után, melyben a francia francia stabilizációját jelentette be, mindenki tisztában volt azzal, hogy ez a stabilizáció a frank árszínvonalának alacsonyabb nívón való megállapítását jelenti. A párizsi tőzsde már szerdán délelőtt számolt egy újabb frankdevalváció lehetőségével, mert elterjedt az a hír, hogy a kormány tárgyalásokat folytat a hármassal valtaegyezmény másik két tagállamával, Angliával és az Egyesült Államokkal. A tőzsde szerdán viharos hosszal reagált ezekre a hírekre és majdnem valamennyi francia részvény árfolyama 10—15 százalékkal emelkedett.

A nemzetközi devizapiacra is már szerdán elterjedt a frank-devalváció híre. Londonban szerdán 165-ről 169.875-re. New Yorkban pedig 306.5-ről 302-re ment vissza a frank kursusa.

A devalvációt tehát a tőzsdék már meg-

is játszották, amikor csütörtökön immár félhivatalosan közölték, hogy a francia frank árszínvonalát a korábbi 1=160 frank kursznál 10,5 százalékkal alacsonyabban: 1 font=179 frank alapon fogják rögzíteni.

A most lezajlott frankleértékelés egyelőre csak a tényleges árfolyam csökkentését jelenti, Daladier beszéde szerint azonban nemsokára sor fog kerülni a frank aranytartalmát megállapító törvény megfelelő módosítására is. Ez azt jelentené, hogy a jelenlegi leértékelés — legalább is a kormány intenciói szerint — nagyobb jelentőségű és véglegesebb megoldást jelent, mint a közelmúlt két frankdevalvációja volt. A Bulm-kormány frankleértékelése, amely a frank kurszát a fonthoz viszonyítva 108-ra csökkentette, majd az ezt követő devalváció, amely először 133-ra, majd 150-re süllyesztette a frankárszínvonalát, kimerült a tényleges kurszus csökkentésében egyik esetben sem került sor törvényes intézkedésekre, a jegybank aranyállományának felértékelésére és ez-

által nem alakult ki az a látszat sem, mint ha a kormány a frank árszínvonalát végleg stabilizálni akarná.

Az új devalváció közvetlen okairól a párizsi és egyéb külföldi jelentések többféleképpen számolnak be. Kétségtelen, hogy az államháztartás helyzete nem kielégítő, ez azonban nem tette volna teljesen indokoltá a frank devalvációját. Sokkal valószínűbb az, hogy a francia kormány, amelynek reorganizációs programja éppen a közelmúltban került nyilvánosságra, a mostani külpolitikai helyzetben végleg ki akarja küszöbölni a francia gazdasági életből azt a hátrányt, amelyet a frank állandó áringadozása jelentett. Az, hogy a 10 és fél százalékos leértékelés a francia kincstárnak olyan konjunkturális nyereséget is juttat, amely lehetővé teszi a Francia Bank által folyósított függő hitel visszafizetését, természetesen csak további kedvező mellékkörülmény.

A devalváció fő jelentősége azonban, amint ezt Marchandeu pénzügyminiszter kijelentette, abban áll, hogy a mostani, a kormány felfogása szerint végleges stabilizáció a külföldre menekült tőkéket, amelyeknek összegét 160 milliárd frankra becsülik, az országba való visszaözönlésre fogja ösztönözni és új vállalkozásokba kezd az a 60 milliárd belöldi tőke is, mely ezidőszert teaurálás útján teljesen ki van vonva a forgalomból.

Már csütörtökön megindult a külföldre menekült francia tőke visszaözönlése. A kora délutáni órákban nagy tömegekben kerültek eladásra idegen valuták és devizák s tőzsdéi körök becslése szerint alig néhány óra leforgása alatt több, mint három milliárd frank értékű külföldi fizetési eszközt váltották át francia frankra. A kormány így tehát kettős sikert könyvelhet el: egyrészt lényegesen növekedett az ország devizakészlete, másrészt pedig nagy összegű lekötött tőke került francia frank formájában ismét forgalomba, ami — az általános vélemény szerint — lényegesen

Togal
Togal-tabletta biztos hatása mindennemű hűléses betegségeknek, gripa, rheuma, köszvény, újszülött idegesség, ideg- és főtájszám. Togal még idült esetekben is hatásos. 42, 14 és 3 tabletás csomagolásban.

hozzájárul majd a gazdasági élet megélénkítéséhez. A pénzösség a francia állam-papírok piacán is éreztette hatását, ugyan úgy, mint a részvénypiacon.

A csütörtöki esti lapok legnagyobb része elismeréssel ír a Daladier-kormány pénzügy-politikáj elhatározásáról és bizonyosra veszi, hogy a francia frank érték-rögzítése minden téren kedvező hatást fog gyakorolni.

A nemzetközi devizapiacra csütörtökön a francia frank már csaknem elérte a stabilizációs határt. Londonban a szerdai 169.87-es kurszus 178.84-re emelkedett és Párizsban is 178.90-el jegyezték a fontot. Zürichben a francia frank 12.95-ről 12.20-ra ment vissza.

A párizsi tőzsdén a miniszterelnök beszéde kedvező fogadtatásra talált és az árfolyamemelkedések, amiket a frank esése érthetővé tesz, nem voltak nagyméretűek.

Május 14-ikéig iktatják az importkereseket. Bucurestiből jelentik: A nemzetgazdasági minisztérium az importörök tudomására hozza, hogy a második évharmadra szóló behozatali kéréseket május 14-ig bezárólag iktatják be.

Május 10-ig lehet befizetniük a kiskereskedőknek és kisparosoknak a repülőbéllyeg-átalányt. A kisparosok és kiskereskedők által kötelezőleg tartandó üzleti könyvek után, amint az ismertes, a korábban elrendelt 200 lejes évi pausz-illetékek kivételével száz lej évi illeték fizetendő a Nemzeti Repülőalap javára, mint a könyvek mindennapi vezetésének kötelezettsége alól való felmentés díja. Ennek a százlejes illetéknek a befizetésére adott határidő május elsőjével lejárt. A Nemzeti Repülőalap igazgatósága most további tiznapos meghosszabbítást adott az illeték lefizetésére, annak a közlésével, hogy ezt a május 10-i határidőt semmiesetre sem fogják meghosszabbítani. A százlejes repülőbéllyegilleték a Banca Națională Rőkjainál fizetendő be a T. 118. számújárva.

Clucea, május 7. Hat perckor rövid sz Clucean Goga Octavian terelnőke. A költő-p agyvérzés és jobbold nek következtében tette. A Clujról K első konzilliuma sor már, hogy Goga Oc sulyos és hogy a leg mellett is kevés zen sához. Az első 24 ó lás következett be, a szervezet egyre gy tidőgyulladás lépett a beteg sorsát. A pé vosi bulletin már íge te meg a volt minis konzillium után a k hozzártartozókkal, ho miszterelnök életéről zése péntek estétől ható volt.

Pénteken este a ci elmondotta Goga bete lők imáját és felada tjege és Minea pro Teodorescu, a beteg jekciókkal próbálták enyhíteni s az agy paralizálni. Ezek az szabították Goga O tudták feltartóztat Szombaton délelőt a beára érkezett dr Co miszter, cluji göröke tiszteletet celebrát megállította a beteget perckor az újabb or zólték a hozzártartozó az agónia. Délután k tettek az orvosok, ho meghalt.

A bucuresti rádió h percool megszaktította közzétetését és a spe Goga Octavian nincz hír bejelentése után közzétette a bucuro ugyanakkor, hogy a r lottjának temetése a intézkedés. Halála pill pők közoktatásügyi n aknak közelebbi hozzá volt államiszter és G mester tartózkodtak C

Goga Octavian ötven trilis eséjén született. Középségekben, mint Iosi fia, Sibiuhan és Bras kolai tanulmányait, m és a berlini egyetem fiatalon debütált az éves diák versel már amilia és a Tribuna cím lapokban, valamint a (csillag) című folyóirat Al. Ciura és Octavian kesztője volt. A transzeti aspirációinak, ro adott kifejezést köl Goga Octavian a rom lanjai közé emelték. I lapitása szerint Goga dalmi tehetség, akít népeknek adott. A köztu nemzeti szenvedés kö teményeken kívül szin nulmányokat és cikkeket 14 kötetben láttak nap ságirói tevékenységet háboru előtt Transilv kitérőse után a régi ben mint műfordító a progresszív budapesti tőfinek több versét for hány évvel ezeltől Ma ját fordította le román figurája volt a transi tikaí harcainak, bár a be nem sikerült bejutn

A világháboru kitör ilta, ahol Goga Romá lett való beavatkozásá évékeny propagandát. áborus népgyűlésnek sandisztikus céllal it észtendéjében „Haz seit. Ezeknek époly na a „Jegyző ur” című transilvaniái magyar Rivánta érzékeltetni.

Meghalt Goga Octavian

Ciucea, május 7. Szombat délután két óra hat perckor rövid szenvedés után kiszünetelt Ciucean Goga Octavian, Románia volt miniszterelnöke. A költő-politikust május 4-én este agyvérzés és jobboldali szélütés érte, amelynek következtében beszédképességét elvesztette. A Clujra kihívott orvosprofesszorok első konziliuma során megállapították, hogy Goga Octavian állapota rendkívül súlyos és hogy a leggyorsabb orvosi kezelés mellett is kevés remény van életbenmaradásához. Az első 24 óra után valamelyes javulás következett be, pénteken délelőn azonban a szervezet egyre gyengülő ellenállása mellett tüdőgyulladás lépett fel, amely megpecsételte a beteg sorsát. A pénteken délelőn kiadott orvosi bulétin már igen pesszimistikusan ítélte meg a volt miniszterelnök állapotát, — a konzilium után a kezelő orvosok közölték a hozzátartozókkal, hogy lemondtak a volt miniszterelnök életéről és halálának bekövetkezése péntek estétől kezdve óráról órára várható volt.

Goga Octavian utolsó órái

Pénteken este a ciuceai görögkeleti lelkész elmondotta Goga betegsége mellett a haldoklóknak imáját és feladta az utolsó kenetet. Hájegán és Minea professzorok, valamint dr. Teodorescu, a beteg háziorvosa sorozatos injekciókkal próbálták a tüdőgyulladás hatását enyhíteni s az agyvérzés következményeit paralizálni. Ezek az erőfeszítések meghosszabbították Goga Octavian életét, de nem tudták feltartóztatni a vég bekövetkezését. Szombaton délelőtt a bucaresti gyorssal Ciuceára érkezett dr. Colan közoktatásügyi miniszter, cluji görögkeleti püspök, aki istentiszteletet celebrált a beteg szobájában és megállította a beteg. Délután két óra 20 perckor az újabb orvosi vizsgálat után közölték a hozzátartozókkal, hogy megkezdődött az agónia. Délután két óra hat perckor jelentették az orvosok, hogy a volt miniszterelnök meghalt.

A bucaresti rádió három óra után néhány perccel megszakította déli hangversenyének közvetítését és a speaker jelentette, hogy Goga Octavian nincs többé az élek között. A hír bejelentése után Wagner gyászmelódiát közvetített a bucaresti rádió. Közölték ugyanakkor, hogy a román nemzet nagy halottjának temetése iránt még nem történt intézkedés. Halála pillanatában dr. Colan püspök közoktatásügyi miniszterén és családjának közelebbi hozzátartozóján kívül Hodos volt alminiszter és Gabor volt cluji polgármester tartózkodtak Goga mellett.

Goga élete és pályája

Goga Octavian ötvenhét éves volt. 1881 április elején született a sibiumegyei Rasinari községben, mint Iosif Goga községi lelkész fia. Sibiuiban és Brasovban végezte középiskolai tanulmányait, majd a bucaresti, bécsi és a berlini egyetem hallgatója volt. Egészen fiatalon debütált az irodalomban. A tizenöt éves diák versei már napvilágot láttak a Familia és a Tribuna című transilvaniai román lapokban, valamint a „Luceafărul” (Hajnalcsillag) című folyóiratban, amelynek később Al. Ciura és Octavian Tazlauanu mellett szerkesztője volt. A transilvaniai románság nemzeti aspirációinak, román hazafiasságának adott kifejezést költeményeiben, amelyek Goga Octaviant a román irodalom halhatatlanjai közé emelték. Iorga professzor megállapítása szerint Goga volt a legnagyobb irodalmi tehetség, akit Transilvania a román népnek adott. A köztudatban mint „a román nemzeti szenvedés” költője szerepelt. A költeményeken kívül színdarabokat, politikai tanulmányokat és cikkeket írt Goga, amelyek 14 kötetben láttak napvilágot. Széleskörű újságírói tevékenységet fejtett ki egy a világháború előtt Transilvaniában, mint annak kitérője után a régi királyságban. Egy időben mint műfordító sokat dolgozott előkelő progresszív budapesti folyóiratokban és Petőfiinek több versét fordította le románra. Néhány évvel ezelőtt Madách Ember tragédiáját fordította le román nyelvre. Egyik vezető figurája volt a transilvaniai románság politikai harcainak, bár a bucaresti parlamentbe nem sikerült bejutnia.

A világháború kitérője Bucarestben talált, ahol Goga Romániának az antant mellett való beavatkozását fejtett ki rendkívül évekény propagandát. Vezérszónoka volt a háborus népgyűléseknek. Ugyancsak propagandisztikus céllal írta meg a háború első esztendejében „Hazátlan dalok” című verset. Ezeknek épolny hatásuk volt, mint a „Jegyző ur” című színművének, amely a transilvaniai magyar bürokrácia tendenciáit kívánta érzékeltetni.

Az egyesülés után tagja volt a transilvaniai „kormányzó tanácsnak”, de rövidesen kivált a transilvaniai nemzeti pártból és Averescu marsallhoz csatlakozott, akinek 1921-es kormányában kultuszminiszter, 1922-es kormányában pedig közoktatásügyi miniszter lett. 1926—27-ben a harmadik néppárti kormányzás alatt a belügyminisztérium élén állt. 1932-ben az alkotmányos kérdésben való nézeteltérés miatt kilépett a néppártból és megalakította a nemzeti agrárpártot, amelynek elnöke lett. Ez a párt 1934. augusztusában fuzionált a Cuza professor vezetésével álló antiszemita ligával, megalapítva a keresztény nemzeti pártot, amelynek Goga ügyvezető elnöke volt. 1937 végén a Tatarescu-kormányban a választásokon való megbukása után, december 28-án az uralkodó Gogát bízta meg kormányalakítással. December 28-tól 1938 február 10-ig, tehát összesen 44 napig irányította Goga a miniszterel-

nöki székéből az ország ügyeit. Ismét körülmények között történt lemondása után Bécsbe utazott, majd Budapesten töltött néhány hetet és röviddel ezelőtt tért vissza az országba. Utolsó politikai megnyilatkozása az az előadás volt, amelyet két héttel ezelőtt a román Akadémia ülésén tartott az Anschlusstról. Az előadás, amelyben Goga az Anschlusst helyezte, általában nagy feltűnést keltett. Az elmúlt héten szombán reggel Hodos volt miniszterelnökségi alminiszter társaságában Clujra, majd Ciuceara utazott. Pihenni akart a volt miniszterelnök, aki érelmeszedése folytán már hosszabb idő óta magas vérnyomásban szenvedett. Clujon ebédelt dr. Laurian Gabor volt polgármester házában, majd délután négy órakor Hodos és Hodosné társaságában gépkocsin Ciuceara utazott. Ocaérvé, néhány gazdálkodóval elbeszélgetett, majd kitérte felé indult. Az odavezető lépcsőkön rosszul lett, elvesztette eszméletét és azt haláláig nem nyerte vissza többé.

Goga 1924 óta tagja a román Tudományos Akadémiának, elnöke volt a román írók szövetségének. Honoris causa doktora a cluji Ferdinand egyetemnek, ahol két esztendővel ezelőtt a nemzeti kultúra professzorává nevezték ki.

Tatarescu nyilatkozik a Temps-ban a román politikai változások okairól

„Most már megszűntek a viszályok és leszerelődtek a gyűlöletek”

Párizs, május 7. Gheorghe Tatarescu volt miniszterelnök, királyi tanácsos, néhány napot a francia fővárosban töltött, ahol megbeszélést folytatott a politikai világ több vezető személyiségével. A Temps munkatársa felkérte Tatarescut, aki a francia újságíró előtt a következő igen érdekes nyilatkozatot adta: — Szigorúan magánjellegű utazás keretében nagyon örültem, hogy felvehettem ismét az érintkezést francia barátaimmal és széleskörű eszmecserét folytathattam Franciaország politikai vezetőivel. Alkalmam volt megállapítani, hogy a román belpolitikai eseményeket itt sok megértéssel és hazám politikai kilmájának ismeretével figyelik. Nevezetesen a nagy politikai változások, amelyeknek Románia keresztül ment, bevezetését képezik egy nagy újjászervezési és konszolidálási akciónak, amely folyamatban van.

Romániának — mint az összes többi országoknak egyébként — meg volt a háború után a maga válsága. A válság, amelyet minden országban sajátos okok robbantottak ki, s amely nálunk megakadályozással fenyegette a normális állami fejlődést, a mi választási és politikai rendszerünkben fakadt, amely nem tudta többé megvédeni a nemzetet az országra zuoló mindenféle demagógiai hullámaival szemben. Másrészt a román nép aspirációi szemmel látható módon autoritativ jellegű reformokat kívánnak, amelyek nélkülözhetetlenek ahhoz, hogy gátat vehessünk a túlzásoknak és a bűnös agitációknak. A belpolitikai helyzet veszélyessé vált a szélsőséges politikai szervezetek miatt, amelyeknek tanításai, eljárásai módjai és metó-

dsai külföldről importálódtak, s amelyek az utóbbi időben a lappangó rendbontás állapotát teremtették meg.

Öfelsége Károly király az ország magasabb érdekeitől hajtrva, a helyzettel szemben nem tévovázott megragadni a bátor kezdeményezést, amelyre szükség volt, új alkotmányt adva az országnak, amely orvosolja az országot aláaknázó bajokat s amely ugyanakkor a társadalmi s nemzeti szervezés és konszolidálódás modern eszköze is.

Mia az összes viszályok eltűntek, az összes gyűlöletek leszerelődtek és a nép, királyja mögé tömörülve rendben és békében munkához látott. A kormány gyorsított útmutásban dolgozza ki az új alkotmányos elveket alkalmazó szerves törvényeket és ugyanakkor mozgásba helyezte az ország összes gazdasági reszortjait. Ily módon új történelmi fejlődés veszi kezdetét Romániában. A tevékenység minden terén való rend és állandóság jellemzi a helyzetet.

Külpolitikai téren felesleges ismételnem, hogy a román kormányt továbbra is a hagyományos, az összes kormányok által tett direktívák vezetik. A francia-román barátság és politika egyik alapeleme. Románia továbbra is Franciaországgal szorosan együttműködve, szövetségi és barátsági keretében tölti be civilizatórikus, béke és rendi küldetését, amelyre Közép-Európában hivatva van.

A május 10-iki ünnepek

Május 10-én hajnalban 21 ágyulóvés fogja a főváros lakosságát a nap jelentőségére ébresztve. 10 órakor istentisztelet lesz a Cotroceni-i sikon az uralkodó jelenlétében. Öfelsége és Mihály vajda elindulását a királyi palotából 101 ágyulóvés fogja jelezni. 11 órakor a király előtt kezdetét veszi az elvonulás. A meghívottaknak legkésőbb fél tíz órakor el kell foglalniok helyüket az emelvényeken, azután senkit sem engednek fel azokra, mivel az istentisztelet pontosan a királyi emelvény előtt lesz celebrálva. Este 8 órától fogva a köztereken és parkokban katonazenekarok játszanak. 9 órakor fátylós takarodó lesz. A királyi palota vendégeknyel nyitva lesznek ezen a napon. Tíz órakor az ország összes templomaiban istentisztelet tartanak a helyi hatóságok részvételével.

Zár alá vették Reinhardt salzburgi kastélyát. Bécsből jelentik: Max Reinhardt Salzburg mellett fekvő kastélyát, Leopoldskron hatósági zár alá vették. Max Reinhardt, aki — a hatóságok közlése szerint — ismeretlen helyen tartózkodik, 1037 schillinggel tartozik a kastély jelenlegi bérletjének. Az adósság biztosítása céljából a Leopoldskroni kastélyt zár alá vették s Max Reinhardt távollétének tartamára hatósági gondnokot bízta meg a vagyonkezeléssel.

JÓ KEDV, ELETVIDÁMSÁG, ENERGIA

Jellemzik a jó emésztésű embert. Akinek rendszerben van a bélműködése, annak derült a kedélye is. A bélműködés minden zavarát kihat a kedélyállapotra is. Ha ARTIN dragéet saed, ezt a csodás modern használat, úgy bélműködése állandóan rendszerben lesz, munkaképessége, vidámsága csorbítatlan marad. Szervezete még huzamos használat esetén sem szokja meg.

A Dr. WANDER úszáék készítménye

Távozik helyéről lord Halifax angol külügyminiszter?

London, május 7. Politikai körökben újra erősen tartja magát a hír, hogy lord Halifax külügyminiszter állítólag távozik helyéről. Utódjául lord Davidsont emlegették. A lapok utalnak ezzel kapcsolatban arra, hogy lord Halifax már annak idején is csak átmeneti jelleggel vállalta a külügyminiszteri tiszteletet. Egyébként lord Halifax ma délelőn 2 órakor Genfben utazott.

Londonból jelentik, hogy Sir Samuel Hoare Blackpoolban tegnap egy gyűlésen beszélt és többek között ezeket mondotta: „Mivel mindenkor jóbaráti viszonyra törekedtünk, sohasem mutathattunk ellenségeskedést és gyűlöletet másokkal szemben. Tul tártalmesek és tul derülátók voltunk. A fegyverkezésnek sokkal hamarabb kellett volna megkezdődnie. Az angol politika mindenkor tartózkodott az ideológiai háborúktól. Jelszava ez volt mindenkor: Élni és élni hagyni másokat! Mindenki foglalkozzon saját dolgaival!”

Mussolini semlegességet ígér Angliával szemben egy középeurópai konfliktus esetén

PÁRIZS, május 7. A Figaro londoni tudósítás alapján arról számol be, hogy Mussolini illetékes körökkel történt közlése szerint olyan középeurópai konfliktus esetén, amelybe Anglia is belesodródna, Olaszország semleges álláspontot foglal el. Olaszországnak ezt az álláspontját állítólag Hitlerrel is közölték.

Erzsébet főhercegnő banloci birtokán. Bucarestből jelentik: Erzsébet főhercegnő tegnap este 7 órakor banloci birtokára utazott.

Nem emelk a papír árát. Bucarestből jelentik: A legfőbb kartellügyi bizottság határozatának megfelelően a papír árát nem fogják felemelni.

Rendelet a kukoricakivitelről. Bucarestből jelentik: A reggeli lapok olyan híreket közöltek, amelyek szerint a gabonakiviteli bizottság május 6-án tartott ülésén elhatározta volna, miszerint a dekretumok útján engedélyezett tengerikivitel tíz napon belül teljesíteni kell. Ezek a hírek nem felelnek meg a valóságnak, a kiadott engedélyek értelmében a kivitel a bennük foglalt határidőn belül kell teljesíteni.

UROFAN
a veséket

Eltávolítja a mérgező anyagokat a vérerek faláról, az izomrostokból és az izületekből

SPORT

Ma délután játszik a Dragos Voda-Universitatea Nemzeti Bajnoki mérkőzés

Cluj, május 7. (Az Uj Kelet tud.) A Dragos Voda-Universitatea nemzeti bajnoki labdarugómérkőzés eredetileg május 10-re volt kitűzve. Az Universitatea azonban arra való tekintettel, hogy ezen a napon nemzetközi mérkőzést szeretne rendezni (a budapesti Phöbusról volt szó, a terv azonban közben elvesztette aktualitását) kérte a Nemzeti Bajnokság bizottságát, hozza a mérkőzést május 8-ra, vasárnapra előre, amelyhez a szövetségi szerv hozzá is járult. A mérkőzés érdekességét az adja, hogy a kiesésre álló Dragos Voda együttesének ez az utolsó lehetősége, hogy győzelem esetén a kiesés szomorú sorsát elkerülje. Az Universitatea számára azonban ugyancsak fontossággal bír a mérkőzés, minthogy győzelme esetén még reménye lehet a negyedik hely meghódítására, amely esetben a bizonytalan kiemelési selejtező-tornában nem kell résztvennie. Tekintettel tehát az adottságokra, érdekes, heves iramú játékra van kilátás. A mérkőzés délután fél 5 órakor kezdődik a sétatéri nagypályán.

A kerületi bajnokság küzdelme során a Haggibbor futbalcsapata délelőtt 11 órakor a Haggibbor-pályán az Echo együttesével mérte össze erejét. A mai részletes cluji labdarugóprogram a következő:

Május 8-án, vasárnap
Nagypályán. Reggel 9 órakor UEC—Vasöntöde ifjúsági bajnoki. 11 órakor UEC—Solvay C) liga. Délután fél 3 órakor Victoria—KMSC ifjúsági bajnoki. Fél 5 órakor U—Dragos Voda A) ligamérkőzés.

Kispályán. Reggel 9 órakor Avram Iancu—Echo ifj. bajnoki, 11 órakor Napoca—KMSC I. oszt. bajnoki.

Haggibbor-pályán. Reggel 9 órakor Reunimea—Vasöntöde I. oszt. bajnoki, 11 órakor Haggibbor—Echo I. oszt. bajnoki.

Május 10-én, kedden
Nagypályán. Reggel 9 órakor Victoria—Haggibbor ifj. bajnoki, 11 órakor KAC—Bistrița C) liga. Délután fél 3 órakor U—KAC ifj. barátságos.

Csak röviden...

Magyar sportkörökben befejezett tényként beszélnek arról, hogy Schaffer Alfréd, a Hungária edzője megvált az egyesülettől. Az ok: a Hungária kétszeri bajnoksága után nem tudta megszerezni az idén is a bajnoki címet. Már Schaffer utódjának személyét is ismerik. A Hungária új edzője nem más, mint Orth György, a legendás hírlap magyar labdarugó, aki jelenleg Németországban edző.

Olaszország meghívta Franciaország válogatott futbalcsapatát ez év őszére. A Rómába tervezett mérkőzéstől azonban aligha lesz valami, mert a franciák válogatott műsora tulzsufoit. Mindenesetre a meghívás politikai szempontból figyelemreméltó.

A németek az uszósportot népsporttá akarják fejleszteni. Ezért a propagandaminiszter elnöke alatt bizottság alakult, amely népi uszodák építését vette tervébe. A bizottság a múlt év folyamán 325 uszodát építtetett, 140 uszoda építése még folyik. Erre az évre 500 uszoda megépítését vették tervébe, de lehetséges, hogy ez a szám még százal emelkedik. A program szerint hat év alatt 3600 népszerű uszodát kell építeni. Ezek szabványra 25 méteres sportmedence, amelyek mellé még egy tanuló medence járul.

Franciaország válogatottja igen komolyan készül a futballvilágbajnokságra. A francia válogatott játékosokat soron kívül szigorú ellenőrzésnek vetették alá és komoly munkával készítik elő a világbajnoki tornára. A francia válogatott több gyakorlómérkőzést is játszik, utolsó edzőtársa az angol válogatott lesz május 26-án Párizsban. Egyébként Berlinből és Zürichből jövet ez lesz az angolok harmadik kontinentális mérkőzése.

AXELRAD orth. kóser étterem
Oradea (Kereskedelmi Csarnok épületében) a közönség rendelkezésére áll. Május elsejétől bejárat csak a kapu alatt. Esküvőkre és bankettekre igen alkalmas nagyterem. Szolid árak, figyelmes kiszolgálás.

Ha Bucurestibe jön szálljon meg a
GRAND HOTEL
„LAFAYETTE”-ben
Bucuresti, Calea Victoriei, 11. Telefon: 3-34 10.
Nyugateurópai kényelemmel berendezett szállodánk a főváros szívében fekszik. Disztingált, tiszta, csendes. Elsőrangú iskolázott személyzet. Ultramodern szobák a lehető legálacsonyabb árakkal.

APRÓHIRDETÉSEK

Egyszeri kiadásnál egy szö 2 lej, vastagabb betűvel 4 lej. Legidebb apróhirdetés 20 lej. Álláskeresőknek 30 százalékos kedvezmény. Apróhirdetések díja előre fizetendő. Jellegű levelet csak úgy továbbítunk, ha portobélyeg mellékelve van.

UJ FÜGGÖNYKELLEKÜZLET nyílt „DER-BESC” név alatt a Gólya Áruház felletti emeleten. Vert csipkészetű kivánt méretben készülnek. Állandó mintaterem.

Román etnikai származású fiatalember, nagyon jó összeköttetésekkel rendelkező, irodal, vagy magántitkári állást keres. Szíves megkereséseket „Perfekt magyar” jellegre a kiadóba kérek.

Férjhez adnám uricsaládból háziasan nevelt hűgomat 100.000 lej hozománnyal, 35—45 év körüli biztos egzisztenciával bíró uriemberhez, esetleg özvegyhez. „Komoly édekidők” jellegre a kiadóba.

Benőszülhet jömejjelenésű 35—40 év körüli intelligens izr. kereskedő jömeneteli vidéki vegyeskereskedésbe. Ajánlatok „Komoly egzisztencia” jellegre a kiadóhivatalba.

Perfekt irodavezető, román, német, magyar levelező, mérlegképes könyvelő, állást változtatna. Cim az oradeai fiókiadóhivatalnál, Str. Milerand 4.

Urinő részére kiadó azonnalra különbejárati modernül berendezett szoba, fűrűdöszoa használatlalt központban. Cim a kiadóban.

Férjhez adnám intelligens, szolid, jömejjelenésű, zsidószellemben nevelt hűgomat ugyanilyen kvalifikációval rendelkező 30—35 éves biztos egzisztenciával rendelkező uriemberhez. Postrestante „Gherla 30”.

Bádogosgépek és vízvezetékcszerelő szerzőmök olcsón eladó. Oradea, Str. Take Ionescu 37.

Keresek románul, németül beszélő zsidó freuleint két kislányom mellé. Markovits Elekné, Satu-Mare, Reg. Ferdinand 5.

Timisoarara költözök! Május 10—12-én induló timisoarai butorkocsiban ingóságait félárban szállíthatjuk. (Háztól-házig). Rimóczy expeditor, telefon 33-69.

Központban ház, jövedelmező pékséggel eladó. Rentabilitásáról előre meggyőződhetni. Cim a kiadóban.

Jobb izr. nő önállóan főz, diétásan is, állást keres félnapra. Május 15-e. Berka L., Cluj, Str. Grigorescu No. 8.

KRISTALY gőz- és kádfürdő Str. Dubarilor 3, ujonnan átalakítva (szombat kivételével) minden nap reggel 8 órakor nyílik. Előzékeny kiszolgálás. Gőz: 15 lej, kád 20 lej.

Keresek jó kilátású üzlethez a nyári szezonra pénzes társat, lehetőleg nőt. Minimális összeg 20.000 lej. Információk délelőtt tizig Str. Piezisa 8. Özv. Jakab Pálné.

Szolid, komoly, megbízható, zsidó urileány háztartás önálló vezetésére, vagy nagyobb gyermek mellé, román, magyar, német nyelvtudással június elsejére ajánkozik. Megkereséseket „Szorgalmas” jellegre a kiadóba kértünk.

Kézi lift olcsón eladó. Cal. Reg. Ferdinand 127, házmaster.

Filésztor, (függöny) hármablakra, abroszok, vitrincsipkék eladó. Grosz, Str. Stroescu No. 10.

Üzletberendezés, fűszerek is alkalmas, eladó. Megtekinthető Varga, Cluj, Axente Sever 35, 1—3 óráig.

Kitűnő karban lévő hathengeres 522 rendszámú „Fiat” autó jutányosan eladó. Lefkövits Leopold, Satu-Mare, Stefan Cel Mare 9.

Társnőt Stana de Vale-i nyaraláshoz, ortodox érzelmű keresek. Uj Kelet fiókiadóhivatala Satu-Mare, Teofil Dragos 14.

Csinosan butorozott különbejárati értékes szoba. fűrűdöszoahasználatlalt kiadó. Cim a kiadóban.

Június elsején nyílik meg Bazna fűrűdön WEGH SALAMON sighthoara! sakter

ort. כשר vendéglője
Pontos kiszolgálása és izletes kocsija általánosan elismert.

25.000 lakosu gyűrvárosban 12 év óta fennálló jól bevezetett egyedülálló

festéküzlet átadó
Átvételhez 150—200.000 lej elegendő, többi hosszabb idő alatt fizethető. Ajánlatok „Rentabilis” jellegre a kiadóba.

Vásároljon Zsidó-kórház sorsjegyet!
Segít beteg és ápolásra szoruló embertársain és résztvehet a cluji Zsidó Kórház Egyesület tárgysorsjátékán, melyen

1938 május 25-én
négy száz pompás, értékes és hasznos nyereménytárgyat sorsolnak ki.
Egy sorsjegy ára 50.— lej.
Főelárusító:
Kereskedelmi Hitelbank r.t.
CLUJ, Piața Unirii 20.
Közvetlen árusítás az ország minden jelentősebb helyén.

Rendszeres járatok
az EGYESULT ALLAMOKBA és KANADABA
„NIEUW AMSTERDAM”
„STATENDAM”
„ROTTERDAM”
nagy luxushajókon.
DEL-AMERIKABA
belga és holland gyorshajókon.
ARGENTINA
BRAZILIA
URUGUAY
PERU—CHILE.
KÖZEP-AMERIKABA
VENEZUELA
COLUMBIA
HAITI — ECUADOR
HONDURAS
COSTARICA
TRINIDAD
INDIA — AUSTRALIA
Az összes délafrikai államok.
PALESZTINA.
Felvilágosítást és prospektust küld a
Holland—Amerika Linie
vezérképviselete:
„ORT”
Organizacija Románá de Turizm
Bucuresti, Calea Victoriei 70.
Cluj, C. Reg. Ferd. 33. Tel. 10-26.
Timisoara, Str. Venetie 2.

SZINEAZ-FILM MŰVÉSZET.

A ROMAN OPERA MUSORA:
Vasárnap, május 8 (délután): Faust.
Hétfő, május 9: „Gh. Dima” szimfónikus hangverseny.
Szerda, május 11: Traviata.

AZ OPERA MOZGO MUSORA:
Csütörtökön szezonnyitó premier: Pat és Patachon potyautasok. Helyárak: Földszint 19+5, Erkély 10+5 lej.

A CAPITOL MOZGO MUSORA:
Premierslágér! Egy leány elindul... Főszereplők: Danielle Darieux és Albert Préjan. Műsor előtt: Uj világhíradó.

A SELECT MOZGO MUSORA:
A csábító. Egy szép asszony küzdelmes életének regénye, főszerepekben: Frances Farmer, Joel Mc. Crea.
Hétfő, kedd, szerda:
Sötétkamra titka. Szenzációs rendőrfilm. Főszerepekben: Lew Aires, Patrick Gall.

AZ URANIA MOZGO MUSORA:
Karamazov testvérek. Dosztojevskij világhírű regényének filmváltozata, főszerepekben: Ana Sten és Fritz Kortner.
Hétfő, kedd, szerda:
Szenzációs dupla műsor! I. Vadnyugat réme. Izgalmas cow-boyfilm, főszerepekben: John Wayne és Buffalo Bill. II. A csábító. Egy szép asszony regénye, főszerepekben: Frances Farmer, Joel Mc. Crea.

A ROYAL MOZGO MUSORA:
A lion futár. A film meséje egy igaz történet alapján van feldolgozva. Egy ártatlanul elítélt embert itélnék halálra, akik lefejeznek és később derül ki az igazságszolgáltatás tévedhetetlenségének megcáfolása. Főszerepekben: Pierre Blanchard és Dita Parlo. Számozott jegyelővétel. Telefon 37-05. Előtte szenzációs pótképek. Az állatok klubja.

A MUNKAS MOZGO MUSORA:
Nagy premier! Clujon először!
I. Én öltem. A szezon legnagyobb filmje. Dosztojevskij regénye filmen. Főszerepekben: Peter Lone és Marian Marsch. II. Nitchevo. (A silyedő tengeraltjáró.) Főszerepekben: Hary Bau, Ivan Mosjokin és Marcelle Chantal. III. Journal. Kezdeté 3, 6 és 9.

AZ EDISON MOZGO MUSORA:
I. Stan és Bran mint ilre. A két komikus legremekebb alakítása. II. Virginia. Cow-boy film, főszerepekben: Gary Cooper, a cow-boy király. III. Uj híradó és Mickl Maus.

VASÁRNAP, 1933. MÁJUS 8.
Hétna
lavaszi gyógyászat
BÁNYA
Episcop
Oradea
Viktória Hotelben
Transilvania Hotelben
Dacia Hotelben
A hétnapos kúrában háromszori ételnyelés, lakás, gyógy. vagy Ha reumában szenved, be a hétnapos kúrát, a május 15-től június 1-ig. Kívánatra orthodox

— Időjósia. Előbb csökkenő légnymás, váltakozó nyire borus ég az országhoz, enyhe délnyugati szél, helyi jellegű esők az országban. Ma délelőtt a fővárosban, szél erős volt.
— Biró kinevezések. titk: Az igazságszolgálat mint május 14—23 közötti igazságszolgálatában. A legfelsőbb semmitiszéknél betöltésével veszi kezdetét.
— Tovább folyik a vag Teianu ellen. Bucurestiből resti itélőtábla vágyonek Constantiu Teianu teri vezérigazgató ellen, a gyónának eredetét kell igaztegnap tanukat hallgatott tárgyalás folytatását motta.

Reu
Krusche
Kruschen tartalmazza minden jó kőszerepéhez szükséges és olgias termékes uton ideál a rendszeres tevékenységét. Az a millió szedik, ezért szedjen őt és Jobban forja magát érte. Nagy üveg 95 lej, kis üveg 40

— Diszkrét a kisafta tiszteletére. Bucurestiből tábornok nemzetvédelmi adót a Tiszti Kaszinóba küldöttsége számára.

— Rejtélyes fejlesztés-gy curestiben. Bucurestiből fejlesztés-gyilkosság történt Zablovski ucca 74 számú tettesek Vizitü Anna 39 vel meggyilkolták. Radu szállodatulajonos — a telefonon jelentette a szerencsétlen Vizitü Antálta reggel lakásán. Az tőkenységéből 6 maga ölt eljárás folyik.

— Leendő anyák, akik kell a ra ügyelnie, hogy ben legyen, ezen előtt ugközönként reggel éhgyontermészetes „Ferenc Jónak. Kérdezze meg orvos

— Börtönbe szállítás sikkasztó professor. Bucuresti törvényszék tásáért három évi börtön Virgil 42 éves professz nap Tg.-Ocnaara akarták azonban rosszlétet fogta bogó vonaton.

— Rendelettervény házaságának szabályozásának jelentik: A külügyminiszter rendelet készült a dí ügyeinek rendezésére. ugyanis előírja, hogy ro gen nemzetiségi nővel a ságra, illetékes helyen a rendelkezéseit nem tartj új rendelettervény a má

HÍREK

Hétnapos tavaszi gyógykúra BĂILE Episcopesti-be

Oradea mellett
Viktória Hotelben Lei 875
Transilvania Hotelben Lei 1085
Dacia Hotelben Lei 1225

A hétnapos kurában bentfoglaltatik napi háromszori étlap szerinti étkezés, lakás, gyógy- vagy hullámfürdő.

Ha reumában szenved, vegye most igénybe a hétnapos kurát, a fenti olcsó árakat május 15-től június 15-ig garantáljuk. Kívánatra orthodox kóser étkezés.

Időjárás. Előbb csökkenő, majd emelkedő légnyomás, váltakozó felhőzet, többnyire borús ég az ország nyugati részeiben, enyhe délnyugati szél, lassu felmelegedés, helyi jellegű esők az ország nyugati felében. Ma délben a fővárosban 22 fokot mértek, szép idő volt.

Bírói kinevezések. Bucurestiből jelentik: Az igazságügyminisztérium közlése szerint május 14-23 között töltik be a nyugdíjazás folytán megüresedett helyeket az igazságszolgáltatásban. A kinevezések sora a legfelsőbb semmitűzőségi megüresült állások betöltésével veszi kezdetét.

Tovább folyik a vagyonellenőrző eljárás Teianu ellen. Bucurestiből jelentik: A bucaresti ítéltáblán vagyonellenőrző eljárás folyik Constantin Teianu volt pénzügyminiszteri vezérigazgató ellen, akit 8 milliót érő vagyonának eredetét kell igazolnia. Az ítéltábla tegnap tanukat hallgatott ki az ügyben és a tárgyalás folytatását május 25-ére halasztotta.

Reuma

KRUSCHEN SÖT

Kruschen tartalmazza mindazon sókat, amelyek az ízületek mozgásához szükségesek és fontosak. Kruschen készítménye természetes úton idegi és testbe szerveinek rendezésére tevékenység. Az egész világon az emberek milliói szedik, ezért szedjen Ön is minden reggel Kruschen sőt és jobban fogja magát érezni, mint életében bármikor. Nagy üveg 95 lei, kis üveg 60 lei.

Diszbed a kisanant tisztii küldöttség tiszteletére. Bucurestiből jelentik: Argeseanu tábornok nemzetvédelmi miniszter diszbedét adott a Tiszti Kaszinóban a kisanant tisztii küldöttsége számára.

Rejtélyes fejszés-gyilkosság történt Bucurestiben. Bucurestiből jelentik: Borzalmas fejszés-gyilkosság történt Bucurestiben a Str. Zabolovski uca 74 szám alatt, hol ismeretlen tettesek Vizitiu Anna 39 éves leányt fejszéssel meggyilkoltak. Radu Ionescu grávitai szállodatulajdonos — a leány udvarlója, — telefonon jelentette a rendőrségnek, hogy a szerencsétlen Vizitiu Annát vérbefagyva találta reggel lakásán. Az a gyanu, hogy féltékenységéből ő maga ölte meg a leányt. Az eljárás folyik.

Leendő anyák, akiknek különös gond kell arra ügyelniük, hogy bélműködésük rendszerben legyen, ezen célt úgy érhetik el, ha időközönként reggel éhgyomorral egy kis pohár természetes „Ferenc József” keserűvizet isznak. Kérdezze meg orvosát.

Börtönbe szállítás közben halt meg a szikász professzor. Bucurestiből jelentik: A bucaresti törvényszék közpénzek elikkasztásáért három évi börtönrre ítélte Sebastian Virgil 42 éves professort. Az elítéltet tegnap Tg-0cmára akarták szállítani, utközben azonban rosszullet fogta el és meghalt a robogó vonaton.

Rendelet törvény készül a diplomaták házasságának szabályozására. Bucurestiből jelentik: A külügyminisztériumban törvényrendelet készül a diplomaták házasságai ügyeinek rendezésére. A meglévő törvény ugyanis előírja, hogy román diplomaták idegen nemzetiségű nővel nem léphetnek házasságra, illetékes helyen azonban a régi törvény rendelkezéseit nem tartják kielégítőnek. Az új rendelet törvény a napokban jelenik meg.

Lokalizálták a moreni tüzet. Bucurestiből jelentik: Ma délelőtt lokalizálták a moreni Piscuri rakodóállvány tüzet. Mintegy 250 munkás erőfeszítésének meg volt az eredménye, hogy sikerült a fenyegető katasztrófát elhárítani. A vizsgálat szerint a tüzet egy elbocsátott munkás okozta.

Leszállítják a román hajók díjazását. Bucurestiből jelentik: A Tempo írja, hogy a Basarabia és Transilvania szomszédos hajók forgalombahozatalával egyidejűleg a Román Tengerhajózási Szolgálat leszállítja a díjazását, úgyhogy az alacsonyabb lesz a külföldi járatokénál.

Tartalékos tisztek figyelmébe. A tartalékos tisztek egyesületének cluj szekciója az alábbi sorok közlésére kérte fel lapunkat: „Tudomására hozzuk a tartalékos tiszti társaságunknak, hogy a trón iránti hűségünk és szeretetünk demonstrálására, a tartalékos tisztek május 10-én testületileg fognak felvonulni a katonai és polgári hatóságok előtt. Felkérjük a tartalékos tiszteket, hogy minél nagyobb számban jelenjenek meg a díszszemlén. Gyülekezés reggel 10 órakor a város-háza előtt, ahonnan testületileg a görög-keleti katedrálishoz vonulunk, ahol részt veszünk az istentiszteleten, majd a díszszemlén. Öltözék: sötét ruha és beret.”

Május 12-én nyílik meg az Opera Mozgó. Mint minden évben a színházi szezon befejeztével, az idén is megnyitja kapuit a város legnépszerűbb mozija, az Opera Mozgó. Ez évben a megnyitó előadás május 12-én, csütörtökön lesz, amikor is bemutatásra kerül Patt és Patachon világhírű komikusok legújabb filmje „A polyautasok”. Az Opera Mozgó ez évben is megmarad a már régebben megállapított egészen méltányos 10+5 erkei és 19+5 fődíszinti helyeirei mellett. Az igazgatóság elhatározta, hogy ebben a szezonban kizárólag Clujon még nem látott premier műso okat fog bemutatni.

Tisztelettel értesitem a n. b. hölgyközséget, hogy noidivatszalonommal átköltözöktem Regele Ferdinand 6 sz. alól, Str. Bob 13 sz. alá (volt Mester uca). További szives látogatásukat kérem. C. Lövi Jolán.

Ügyvédi hír. Dr. Farkas Imre írodját Calea Marechal Foch 34 alól Str. Clemencau 5/c alá helyezte át.

Honnan származnak és mit jelentenek az amerikai államnevek? Washingtonból jelentik: Az egyre sürűbben fellépő és jórészt az indiánok részéről támasztott követelésre, hogy változtassák meg egyes amerikai államok nevét indián jelentőségű nevekre, a szenátusban magyarázó felszólalás hangzott el arra vonatkozóan, hogy erre nincs szükség, mert Amerika keletkezése óta már hálóját az indiánokkal szemben, amikor az államok java részét, a folyókat, hegyeket és városokat ugys indián nevekkel látta el. Csak egyetlen állam viseli egyik legnagyobb amerikai államférfi nevét s egy másik egy amerikai telep alapítója nevét. Igen érdekes mit is jelentenek és honnan származnak az amerikai államnevek. Az USA legrégibb állama, melyet 1607-ben alapítottak, még 1587-ben kapta a nevét, mikor Sir Walter Raleigh a Chesapeake öböl mentét Virginianak nevezte el. Erzsébet angol királynő tiszteletére. Massachusetts indián nyelven Nagy dom — kis helyet jelent, Connecticut — a fenyvesek folyója, Alabama — én tisztítom az őserdőt, Idaho — fény a hegyen, Illinois — száz ember folyama, Iowa — az álmos ember, Kansas — a déli szél népe, Kentucky — a holnap földje, Michigan — a nagy tó, Minnesota — az égszínű víz, Mississippi — halfolyam, Nebraska — széles folyam, Nart és South Dakota — északi és déli barátok szövetsége, Ohio — hatalmas, Oklahoma — vörös emberek. Texas — barátok. Egyes indián nevek. Spanyol eredetű nevek: Arizona — a vörösföld, Colorado — vöröstalaj, Montana — hegyek, California — képzelt béli szőlő, Oregon — szeliden hőmpölygő víz, Oregon és Louisiana francia eredetű államnevek: egyedül Washington viseli az USA egykori elnökének nevét. Angol eredetű államnevek: New Hampshire, az angliai hasonlónevű megye után, Marylandot eleinte katolikusok és másvallású üldözöttek lakták, ezért kapta a nevét Queen Henriette Maria után, Carolina állam I. Károly nevével viseli, míg Delaware De La Warr lord egykori telepkormányzóról kapta nevét. Newyorkot eleinte New Netherland (Uj Holland) névvel illették és mikor az angolok a hollandoktól 1664-ben átvették ott az uramat, a Duke of York nevére keresztelték át. Pennsylvania egy William Penn nevével viseli, mert II. Károly király egykor ennek ajándékozta oda a gyarmatot. Végül Georgiát II. György királyról nevezték el. Az USA államainak elkeresztelése tehát híven örzi egy a benszülöttek, mint jövevények, a nagy államférfiak, nagy királyok és más, az ország képviseletében szerepet vitt gyarmatosok emlékeztet és senki sem hajlandó Amerikában ezeknek az ősi, történelmi nevek megváltoztatására.

KÉRJE

AZ ELECTA SZÖVETEKET

Ami UJAT hoz a jövő divat, megtalálja már ma az 1938-as ELECTA szövet kollekcióban.

A „DOROBANȚUL” gyár terméke

Az angol vakok törvénye. Asquith nevéhez fűződik az az emberséges törvény, amely még a háboru előtt megmentette az angol vakokat a teljes elesettségtől: 50. életévtől kezdve mindkét szemükre vak, vagyonatlan, keresésképtelen angolok járadékban részesültek. Neville Chamberlain a hatalmi politika közepette is hii maradt multjához, melynek legszebb ténye közé tartozik az öregok, özvegyok és árvák segélyezéséről szóló 1925. évi törvény előkészítése. A nagy külpolitikai viták „szünetében” a konzervatív miniszterelnök keresztülvitte a vakok ügyét felkaroló javaslatát. Most áprillistól kezdve minden erre reászoruló angol állampolgár már 40. életévétől heti 125 dinár értékű járadékban részesül és ezenfelül ugyanannyit kap felesége után még akkor is, ha ez nem vak. A törvény értékét fokozza, hogy a járadékra szorultság elbírálásánál nem veszik figyelembe a vaknak bármely társadalombiztosító intézménytől kapott jövedelmét.

Advertisement for BOTÉ kozmetika. Text: Szépséget, fiatalságot, üdeséget megörzi. BOTÉ kozmetika. CLUJ, Calea Regele Ferdinand No. 34/II. Tel. 20-11. Hamburg M. Tanítványkiképzés!

„Fényik az arcom! Mit tegyek?” — Erre csak egy lehet a válasz SULFAMYL kénpuvert használjon, megszünteti az arc zsírosságát, pattanásait és miteszerit. — Artatlanul szenvedett egy életen át. Toledóból jelentik: Egy Harald Fross nevű vasgyári munkavezető városszerte arról volt ismeretes, hogy folyton ivott, szórta a pénzt, még sem látták soha ittasan s azt sem tudták kinyomozni, hol iszik. Most meghalt az aránylag kiszívetésű Fross és nagy meglepetésre közel százezer dollárt hagyott hátra egy levél kíséretében, amely így szól: Egész életemben hamisan vádoltatok, mert soha gyűszünyi alkoholt nem fogyasztottam. Ami pénzt ivásra elvtantam, összegyűjtöttem s ime, most átadom. Tudtam, ha nem így teszek, ez a pénz is elfogy, mint a többi. Használatok az örökségemet egészséggel.

Szenátorrá neveztek ki Bartel volt lengyel miniszterelnököt. Varsóból jelentik: Mosciski elnök kinevezte szenátornak Bartel professzort, volt miniszterelnököt. Bartel a kormánykoalíció baloldali frakciójának vezetője. A hír nagy érdeklődést keltett politikai körökben.

Ma Belgrádba utazik a török miniszterelnök és külügyminiszter. Ankarából jelentik: Dzsela Bajar miniszterelnök és Riüszdi Arras külügyminiszter vasárnap Belgrádba utaznak, hogy visszaadják Sztodjinovics tavalyi látogatását.

EGYESÜLETI ÉLET

A Goldmark Fúharmónia Társaság ezton is értesíti a zenekar tagjait, hogy holnap, hétfőn este rendez próbát tart, melyre a tagok feltétlen és pontos megjelenését kérik.

Wizo kultúrdélután. A cluj Wizo kultúrelődássorozatában a rendez keddi tea helyett holnap, hétfőn, május 9-én Henri Frank tart előadást a helyicsoport helyiségében, Str. Memorandului 13 alatt. A hölgyok pontos megjelenését kéri a vezetőség.

Tisztújító gyűlés Somcuta Maren. Az elmúlt vasárnap zajlott le Somcuta Mare ortodox zsidó hitközségének tisztújító gyűlése. Ez alkalommal dr Jakab Menyhért ügyvédet választották nagy szótöbbséggel elnöké. Alelnök lett Weisz Manó nyugalmazott jegyző. Gondnokok Janovitz Gyula és Mandel Mór. Pénztárnok Cziment Márton, ellenőr Steinberger Dezső és nagyszámú választmány. Az új vezetőség garancia arra, hogy a hitközség ügyei a jövőben is hamisítatlan zsidó szellemben fognak fejlődni.

Ifjusági dienszt. Hétfőn f. hó 9-én este 9 órakor a cluj cionista szervezet ifjusági diensztet rendez, melynek keretében a Clujon tartózkodó Bató Lajos, a KKL romániai igazgatója tart előadást a KKL-munka nevelő hatásáról. Az elért eredményekről és az aktuális munkatervről Jakabovits Gidáli és Fischhoff Emil számolnak be.

Cionista dienszt. F. hó 11-én, szerdán este 9 órakor a cluj cionista szervezet kultúrelődássorozatában dr Henriette Frank tart előadást. A hét cionista krónikáját Salamon Smuel mondja el. Vendégeket szivesen lát az elnök.

ÚJ KELET Legújabb hírek

Hitler és Mussolini főleg a két ország dunavidéki befolyásának körülhatárolásáról tárgyaltak Rómában

Elvben létrejött az egyezmény, mely a délkelet-európai gazdasági terjeszkedés érdekében sávokat jelöl ki a két állam számára

Róma, május 7. Tegnap tartották meg az olasz fővárosban a Hitler vezérkancellár tiszteletére rendezett méreteiben óriási csapatszemplét, amelyen felvonult az olasz haderő minden fegyverneme. A csapatszemplé után Mussolini látta villásreggeli vendégül Hitler kancellárt és kíséretét. Délután a Führer Mussolini, Alfieri, Himmler, Frank, Göbbels és Hess miniszterek társaságában megtekintette az Augustus palotában megrendezett kiállítást, majd résztvett azon a teadélutánon, amelyet Colonna herceg, Róma kormányzója rendezett tiszteletére. A teáé megjelent Viktor Emánuel uralkodó Elena királynő és a trónörökös-pár is. A biborral és selemmel disztett teremben koncert is volt, amelyen fellépett Benjamino Gigli, a világhírű tenorista is. Este 8 órakor Hitler kancellár Elena királynővel egy kocsin a Palazzo Quirinaleba tért vissza. Este 10 órakor a Piazza di Sienán felállított óriási arenában nagyszabású Opera nationale dopo lavoro ünnepség volt, amelyen 6000 női, 6000 férfi énekes, 45 zenekar, 2000 táncoló pár és 2000 lovas tiszt vett részt, akik olasz dalokkal, táncokkal és nagyszabású lovasmuntatókkal szerepeltek. Az előadás 2 óra hosszat tartott és az összes olasz, nemzeti spanyol, portugál, délamerikai és német rádiók közvetítették. Ugyan csak Rómából közlik, hogy Mussolini miniszterelnök Starace pártfőtitkárnak köszönetét fejezte ki a canticellai ifjú fasiszta felvonulás sikeréért. Napiparancsot adott ki a Duce a flotta részére is, amely így hangzik:

„Viktor Emánuel uralkodó nevében tudomásotokra hozom, hogy teljesítményetekkel a német államfő a legteljesebb mértékben meg volt elégedve. Búszke vagyok rátok!”

Mint Rómából jelentik, a légi és szárazföldi erők szombaton tervezett bemutató gyakorlatait lemondták a felhősakadás miatt. A Führer az időt arra használta fel, hogy látogatást tett több köztisztviselőnél. Délután a program szerint Firenzébe utazott, ahol igen nagy ünnepséggel fogadják. Bemutatják előtte többek között az egész olasz XIV. századot, művészetével, viseletével, nemzeti játékaival, stb. együtt a kancellár előreláthatólag hétfőn fog hazautazni Berlinbe.

Hitlernek nincs kifogása az olasz-francia megegyezés ellen

Párizsi jelentés szerint a Matin írja, a francia-olasz megegyezés megkötésének az eddigiek alapján kialakult vélemény szerint nem lesz semmi akadály és ez még e hónapban létre jön. A Temps tudni véli, hogy a Párizs-Róma egyezmény ellen Hitler vezér és kancellárnak sem volt semmi kifogása, sőt maga is kérte Mussolini miniszterelnököt, a megbeszélések folytatására, mert reméli, hogy az egyezmény megkötése után sor kerülhet a négyhatalmi konferencia összehívására. Ugyanez a politikai körök véleménye is — fejezi be közleményét a lap, amely azt is tudni véli, hogy Ciano gróf és Blondel francia ügyvivő a jövő hét elején ismét felveszik a tárgyalások fonalát.

A többi francia lapok szerint a Dunamedence rendezésére irányuló erőfeszítésekre Olaszországot is bele akarják von-

ni, hogy a kisantant és Magyarország közötti megbékülési ügyében közvetítsen.

Hitler németországi látogatásra hívja meg az olasz királyt

A Havas római jelentése szerint állítólag megegyezés jött létre a Rómában tartózkodó olasz és német delegációk között a dunai kérdésben.

Olasz körök éppúgy, mint a németek azon a véleményen vannak, hogy megegyezés gyakorlati keresztülvitele fogja megadni annak értékét. Az egyezményben állítólag Európa délkeleti részei számára körülhatárolták a preferenciális befolyási sávokat a gazdasági terjeszkedés számára. A két ország megegyezett abban is, hogy nem fog egymással konkurrálni a nyersanyag beszerzés terén Délkelet-Európában.

Hitler és Mussolini majdnem kizárólag a két állam dunavidéki befolyásának kér-

déséről tárgyalt. Ezelőtt két nappal élénk izgalom fogta el a német köröket Gayda cikke miatt. A Giornale d'Italia Olaszország délkelet-európai igényeiről írt. Másrészt az olaszok nemkevesebbé lépődtek meg azon pontok felett, amelyek Németország igényeiről számoltak be. Jólértesült olasz személyiségek kijelentették, hogy a német kiküldötték együttműködési tervekkel jöttek Rómába Közép-Európát illetően. Ez a terv sokban emlékeztet arra az együttműködési tervre, amit Olaszország Etiópiában ajánlott fel Németországnak.

Számos értekezletre lesz még szükség a szakértők között, hogy a két ország engedelmeyeit pontosan meghatározzák, habár az egyezmény már elvben létrejött.

Ugyancsak a Havas jelenti Rómából, hogy politikai körökben azt állítják, hogy Hitler államfői minőségében elutazása előtt meghívja az olasz királyi párt, látogassanak el jövőre Németországba.

Okvetlenül nézze meg a ROYAL slágermozgóban a

A lyoni lutár

című filmet, amelyről mindenki a legnagyobb elragadtatással beszél. Kettős főszerepekben: PIERRE BLANCHAR és DITA PARLO. Előtte egy szenzációs pótkép: AZ ÁLLATOK KLUBJA és zsurnal.

Keddőtől általános közkhivánatra a szezon legszebb operettje: ORGONAVIRAGZÁS.

Mit minősít a vádirat hazatérésének?

(Első oldali cikkünk folytatása.)

Egy másik körrendeletében a légionáriusok tudomására hozta Codreanu, hogy meg akarják gyilkolni. „Azért írom ezt a körrendeletet, mert azt akarom, hogy bosszuljatok meg engem, úgy, ahogy azt Moja mondotta és amilyen értelemben Moja szervezt meg benneteket.”

Cautucuzino tábornok Gheorghe Clime mérnökhez intézett levelében a következőket írja:

Készítetek névsort mindazokról a hatósági, vagy magánszemélyekről, akik rosszul viselkednek velünk szemben. Hasonlóképpen azokról is, akik jól viselik magukat.”

A levelet hosszú kimutatás követi különböző rendőr- és csendőrszervezetekről, ágensekről, akik rosszul viselték magukat a maguk által szemben.

Napiparancs Stelescu kizárásáról

A gárda becsületbíróságának határozata után, amellyel Mihai Stelescut kizárták a mozgalomból, Corneliu Codreanu napiparancsot intézett a légiónhoz, amelyben többek között a következőket mondja:

„Az engem, mint a mozgalom vezérét megillető jogok alapján módot adok Stelescutnak arra, hogy egy később meghatározandó időpontig áldozatok árán megváltás bemocskolt becsületét és az elkövetett vétkeket.”

Codreanu tevékenysége, — mondja a továbbiakban a vádirat, — törvényszerűtől összeesküvő jellegű volt. Titkos információk szolgálatot tartott fenn az összes állami intézményeknél, különösen a vezérkarnál és a sziguraniciánál. A szervezet szolgálatában álló ágensek és Codreanu között levelezésben siffrizott szövegeket használtak, előre megállapított rendszer szerint.

Az ügynökök jelentése

A vádirat ezután idézi a különböző hatóságok mellett kémkedő titkos ágensek több jelentését. Az egyik 1935-ben jelenté Codreanunak: „Számomra ma is érvényes az 1927-

ben adott parancsod: „Fedve maradjok” Egy másik ágens panaszkodik arról, hogy megfelelő apparátusok híján csak lassan halad az okmányok lemásolásával és lefényképezésével. Másrészt a hivatalban ünnepnapokon is dolgoznak, úgy, hogy munkája igen lassan halad előre.

Egy harmadik ágens a következő bizalmas jelentést küldi Codreanunak: „Van szerencsem egy súlyos eseményt jelenteni: Stefanescu sziguranicaigazgató elrendelte számos légionárius vezető megfigyelését. Tegye meg a szükséges intézkedéseket. Mi van P. mérnökkel?” Következnek különböző siffrizott számok és betűk.

A hazatérés bizonyítékai

A vádirat megállapítja, hogy a szervezet és Codreanu tevékenysége nyilvánvalóan veszélyeztette az állam biztonságát és felsőbbrendű érdekeit, a hazatérés jellegét öltve magára. Corneliu Codreanu árusítása két tényből válik nyilvánvalóvá: elsikasztott okmányokat az állam biztonságával és a nemzetvédelemmel kapcsolatosan és széleskörű információk szolgálatot tartott a legfontosabb állami intézményeknél, mint a nagyvezérkar, sziguranica és a fővárosi rendőrprefektúra. A házkutatások alkalmával megtalálták a csendőrzérfelügyelőség, az ilfovi vármegyei prefektúra több titkos rendeletét, két, a hadsereg hagyományaira vonatkozó titkos katonai térképet, az ilfovi törvényszék, a tójai rendőrség, a sziguranica és a teucui csendőrlégi iratsomóit. „Világos — mondja a katonai főügyész vádirata —, hogy semmilyen politikai párt nem tart fenn állami tisztviselőkből rekrutált informátorokat az állambiztonsággal és a hadsereggel kapcsolatos kérdések kinyomozására. Ezek az informátorok bizonyítják a mozgalom összeesküvő-jellegét. Semmilyen indokolás nem mentheti ezen informátorok működését.”

A vádirat végül oda konkludál, hogy Corneliu Codreanu tettei a büntetőtörvénykönyv 190. és 191. szakaszának, valamint az 1933. évi 856. számú királyi dekrétumnak intézkedéseibe ütköznek és éppen ezért javasolja, hogy Corneliu Codreanu a katonai büntetőködex 177. szakaszának megfelelően előzetes letartóztatás mellett hazaárulás büntetésével állítsák bíróság elé.

A büntető törvénykönyv 190. szakasza a hitlenség által elkövetett hazaárulásról intézkedik és életfogytiglani kényszermunkával bünteti azt a köztisztviselőt, vagy bármely más román állampolgárt, aki megszerzi, vagy továbbítja eredetiben, vagy másolatban, vagy akár részlegesen, vagy pontatlanul is elárulja egy idegen kormányzatnak a terveket, vázlatokat, rajzokat, fényképeket, okmányokat, iratokat, vagy titkos diplomáciai aktákat, titkos információkat, vagy jegyzeteket, amelyek az állam biztonságára, területének védelmére, a hadsereg mozgósítására, etc. vonatkoznak, — vagy bármilyen más preferenciát szereznek meg, továbbítanak, stb. amelyek a nemzetvédelem érdekében nem közölhetők. A 191. szakasz a következőképpen hangzik: Az a román állampolgár, aki eredetiben, vagy másolatban, egészben, vagy részben megszerzi, vagy továbbít valamely, az előző szakaszban említett tervet, iratot, stb. az ellenségnek, vagy ágenseinek, valamely idegen hatalomnak, vagy ezeket az aktákat reprodukálja akár részben, vagy hiányosan hazaárulás büntetését követi el és öt évtől 20 évig terjedő kényszermunkával sújtatik. Ugyanez a büntetés alkalmazkodik: 1. A román állampolgárral, aki anélkül, hogy hivatalos tudomást szerezni rólok, megszerzi, vagy birtokában tartja a 190. szakaszban említett terveket, iratokat, vagy dokumentumokat.

Az igazságügyminisztérium a halálbüntetés rendezésével foglalkozik

tése szerint az igazságügyi minisztériumban tegnap Dinu Simian államtitkár elnökletével tartott a bizottság, amely a III. Károly büntető törvénykönyvének az új alkotmánnyal való összeegyeztetésére kapott megbízást. Elhatározást nyert, hogy a bizottság szerdai folytatásos ülésén kizárólag az esküdtiszékek helyét elfoglaló büntető bíróságok létesítésével és a halálbüntetés kérdésének rendezésével fognak foglalkozni.

Goga temetéséről nem történt még intézkedés

BUURESTI, május 7. Goga temetésével kapcsolatban mindaddig nem történt intézkedés, amíg fel nem bontják a volt miniszterelnök bucaresti lakásán őrzött végrendeletét. Az özevegnek szombat délután a királyi udvar, a miniszterelnök, valamint számos kül- és belföldi személyiség tolmácsolta részvétkívánatait. Többek között Alfred Rosenberg Berlinből telefonon tolmácsolta részvétét. Ugyancsak telefonon kondoleáltak Rómából is.

Starhemberg volt osztrák alkancellár kivándorol Braziliába

Párizs, május 7. A Ce Soir értesülése szerint Starhemberg Rüdiger herceg, volt osztrák kancellár elhatározta, hogy nem tér vissza többé Ausztriába. Állítólag Mandl fegyvergyáros, akinek Ausztriában is voltak érdekeltségei, még a rezsimváltozás előtt likvidálta ausztriai üzemeit és Braziliában fegyvergyárat alapított. Hír szerint Mandl felajánlotta Starhembergnek brazili vállalatok irányítását, amit a volt osztrák alkancellár elfogadott. Starhemberg herceg feleségével, Nora Gregorral, az ismert színésznővel és fiával, rövidesen Braziliába utazik és ott telepszik le. Nora Gregor férje kedvéért lemond színésznői karrierjéről.

EUN DE IMPRIMAS

Taxa postala
pikittit in nu
No. 224718/02

10. Telefon: 1
Havonta 110
évre 600, eg
földre: Hav
félre 12.
Hirdetéseket
„ÚJ KELE
banati zsidó
a Cikkek
torrás megjel

Május 10

Megkülönböztet
egész ország má
egyesülésének po
Nagy innepélyt,
rületeken is nagy
Ezidén ugyanis
román nép a meg
között azt a gon
politikai nemzete
doan irányította
egyesüléséhez vez

Husz esztendő
nemzet és egy or
kot jelent. Ma a
nyugodtan tekint
és az állandóság

A román nemze
rácóió valórávalás
az ország zsidó la
tői kezdve konstr
állam kereteibe é
dolgozik az orszá
dásának munkájá
néppel e fontos t

A genfi al

A krízis szele
Genf fölött, de k
ha élt át a Néps
most, a szászgyed

A most megnyit
dologról van szó,
vetség plénuma j
ség multjának me
alá azt a rőszövé
mazó állapotmányt
gaszkodott.

Talán nehezen
csi revizionak elők
valószínű, hogy a
jára a tagállamok
Olaszország abesz
tást, amellyel au
erejű plénuma a m
erejével fordult sze

A Népszövetség
gát egyelőre még
Vannak derülő t
tusban talán ujja
gyan a mult tulha
jelenségéhez tart
természetben, sem
újjaszülését,

Abessziniá elism
mus vonalába esik
ismerésen alapul.
nem oszt és nem s
szemben, csupán
Mert azzal, ho
ciónál egy multban
a jövőnd jogtalan
mindenesetre nem
közé.

Nem biztató kül
szövetség napirend
désnél is döntőbb
repelnék: a spanyol
Anschluss és Svájc

A mult eseménye
nyük lehet e kérd
megnyugtató meg
„realizmus”, mel
újabbán áthatja, m
den olyan feltevés
ereje erősebb lehet
tést, hogy Dei V
ter követelése, hog
gesség politikát, s
nagyobb kérdés, h
kintében végre ol
hangzani, amelyek
alább sovány segít
barcoló nagy kelet

Abban a hangul
átlengeti, nem remé
abban sem, hogy az
a megbélyegzés ge
sitani a Népszövet
nagyon érdekes, s
cisi tárgyalások é
Genfben létrejönni,
sorsára még kedve
de nem valószínű,
ség, mint megtörtöl
intézmény, újjaszül
mert fényben fog
beriség elborult eg